

BREZ NASPROTIJ INTERESOV V VEČJE ZAUPANJE

Univerzalna in splošno sprejeta definicija nasprotja interesov ne obstaja, večina zakonskih in teoretičnih opredelitev pa izhaja iz tega, da do nasprotja interesov pride, kadar je javni interes okužen z zasebnimi interesi. Nasprotje interesov je škodljivo v prvi vrsti zato, ker najeda zaupanje, ki je izjemno pomembna vrednota za vsak organ in organizacijo iz javnega, pa tudi zasebnega sektorja. Pri tem je potrebno poudariti, da je potencialno nasprotje interesov (tudi videz nasprotja interesov) oziroma občutek posameznikov, da to nasprotje obstaja, enako škodljiv kot dejansko nasprotje interesov, saj oboje ustvarja nezaupanje javnosti v institucije javnega sektorja.

Za prikaz razsežnosti vsebine in odprtih vprašanj, povezanih z nasprotjem interesov, si bomo za to priložnost izposodili primer, ki ga v članku »Conflict of Interest: The Very Idea« navaja M. S. Pritchard:

Znanstvenika imenujejo v komisijo za strokovno oceno raziskovalnih projektov, ki bo podlaga izboru za njihovo financiranje. Pri pregledu prijav znanstvenik opazi, da je pri enem od projektov kot plačani svetovalec predviden tudi on sam. Njegova dolžnost je, da poda neodvisno in objektivno oceno o projektih. Kaj naj torej stori v primeru, ko ima očiten interes za to, da točno določen projekt doseže pogoje financiranja? Javnost se bo namreč upravičeno vprašala, ali je

ta interes vplival na njegovo oceno projektov. Pri tem je treba posebej poudariti, da v tej fazi nasprotje interesov ne pomeni avtomatično, da bo znanstvenik pristranski. Sam lahko celo verjame, da njegov zasebni interes, povezan z ugodnim razpletom odločitve o financiranju točno določenega projekta, ne bo vplival na njegovo ocenjevanje projektov in da bo tudi »svoj« projekt lahko ocenil popolnoma pošteno. Naj torej ostane ali bi bilo morda bolje, da se odloči, drugače – da bo sodeloval pri ocenjevanju ostalih projektov, ko bo na vrsti njegov, pa se bo izločil iz ocenjevanja in za ta čas zapustil sejo ocenjevalne komisije? Tudi slednja situacija je problematična. Ko so enkrat razglašeni rezultati in je znano, da je med zmagovalnimi projekti tudi projekt tega znanstvenika, se bodo tisti, ki niso imeli vpogleda v potek ocenjevanja, upravičeno vprašali, ali je bila njegova ocena (tudi konkurenčnih projektov) vseeno »okužena« z njegovim interesom, da se financira točno določen projekt, in ali je morda njegova siceršnja navzočnost vplivala na ostale člane ocenjevalne skupine, da so temu projektu dali prednost pred ostalimi. Ko se pojavijo dvomi, je nanje treba odgovoriti. Toda – kako naj znanstvenik, ki je sodeloval pri ocenjevanju, javnosti dokaže, da njegov zasebni interes ni vplival na njegovo presojo? In kako naj to dokaže sam sebi? Dejstvo je, da je na te dvome težko ali celo nemogo-

če odgovoriti. Četudi je bilo delovanje znanstvenika dejansko povsem objektivno in nepristransko in njegov zasebni interes ni vplival na ocenjevanje projektov, javnost še vedno ne bo povsem zaupala tej presoji oziroma oceni. Glede na vsestransko izjemen pomen zaupanja v posamezne odločitve pa je treba v vsakem primeru narediti vse, kar je mogoče, da se minimizirajo ali odpravijo tveganja za zmanjšanje zaupanja javnosti v odločanje v posameznem primeru. Glede na predstavljene dileme je torej najboljša možna rešitev popolna izločitev tega znanstvenika iz sodelovanja v ocenjevalni komisiji.

S takšnimi in podobnimi vprašanji, ki se pojavljajo v najrazličnejših sferah javnega sektorja, se pogosto srečujemo na Komisiji za preprečevanje korupcije. Razlog, da smo za uvodnik namesto domače prakse izbrali primer iz tuje literature, je v tem, da pokažemo, da vztrajanje na dolžnem izogibanju nasprotju interesov ni posledica »čudnih« idej domačega zakonodajalca in posledično nerealne prakse komisije, ampak mednarodno uveljavljen etični (in pri nas tudi zakonski) standard, ki od posameznikov iz javnega sektorja zahteva, da v primeru nasprotja interesov primarno skrb namenijo objektivni in nepristranski izvedbi javnih nalog – se pravi dajo javnemu interesu absolutno prednost pred svojimi zasebnimi interesi.

dr. Liljana Selinšek

KAZALO

- 📖 Tema meseca – S proaktivno transparentnostjo nad nasprotje interesov str. 2
- 📖 KPK opravila razgovor z županom MOM Francem Kanglerjem str. 4
- 📖 Mnenje KPK glede postopkov sprejemanja zakonov s področja urejanja okolja in prostora str. 4
- 📖 KPK opravila razgovor z županom MOL Zoranom Jankovičem str. 4
- 📖 Zaključena druga mednarodna delavnica evropskega protikorupcijskega usposabljanja str. 4
- 📖 KPK sprejela tri sistemska načelna mnenja s področja nasprotja interesov str. 5
- 📖 Ocenjevanje v okviru konvencije UNCAC str. 5
- 📖 Ugotovitve KPK o konkretnem primeru – zadeva dr. Gregorja Pivca str. 5
- 📖 GRECO ocenjuje Estonijo str. 5
- 📖 Ugotovitve KPK o konkretnem primeru – zadeva Mitje Starca in dr. Mitje Briclja str. 5
- 📖 Ponovno nezadovoljstvo GRECO s transparentnostjo financiranja političnih strank v Sloveniji str. 5
- 📖 Zadeva Javna agencija za civilno letalstvo str. 6
- 📖 Posodobitev Supervizorja str. 6
- 📖 Vodstvo komisije s poslanci str. 6
- 📖 Prvo leto registra transparentnosti str. 6
- 📖 Napovednik str. 6
- 📖 Komisija v številkah str. 7
- 📖 Koledar obveznosti str. 7

Ana Pečovnik, I. OŠ Žalec, Žalec

»Širi se širi ... Stop korupciji!!!«

PRIJAVI SE NA NOVICE

na našem e-naslovu:
<https://www.kpk-rs.si/sl/prijava-na-novice-in-KPK-Vestnik>

»Ovladovanje nasprotja interesov je ključnega pomena za vladanje. Legitimnost države sloni na zaupanju javnosti v funkcionarje, da bodo ravnali pravično, nepristransko in v najboljšem interesu celotne družbe.«

G. E. Brouwer, ombudsman Viktorije, Avstralija, 2008

S PROAKTIVNO TRANSPARENTNOSTJO NAD NASPROTJE INTERESOV

Komisija za preprečevanje korupcije se vsakodnevno srečuje s porastom raznovrstnih primerov, ki pomenijo nasprotje interesov ali pa tveganje za njegov nastanek. Da bi dodatno osvetlila področje ureditve nasprotja interesov po ZIntPK in njegovo uporabo v praksi, je v začetku julija komisija sprejela tri sistemska načelna mnenja.

1.) Sistemsko načelno mnenje glede nedovoljenih praks v javnem sektorju pri najemanju odvetniških storitev:

- ravnanje funkcionarja, poslovodne oziroma druge uradne osebe, ki za opravljanje storitev pravnega zastopanja in svetovanja subjektu javnega sektorja pooblasti ali sodeluje pri odločanju o podelitvi pooblastila odvetniku, odvetniški pisarni ali odvetniški družbi, s katero ima ali je do nedavnega imela odprto zasebno pooblastilno razmerje, ustreza definiciji nasprotja interesov po ZIntPK;
- ravnanje odgovorne osebe subjekta javnega sektorja, ki zasebno pooblasti odvetnika, odvetniško pisarno ali odvetniško družbo, ki v istem času opravlja storitve za ta subjekt javnega sektorja, predstavlja realno korupcijsko tveganje oziroma tveganje za nastanek nasprotja interesov in je zato v nasprotju s pričakovano integriteto funkcije ali službe po ZIntPK.

Komisija poudarja, da kljub zakonsko dopustim praksam (s strani zakonodaje, ki ureja odvetništvo) v primerih t. i. »dvojnih« pooblastilnih razmerij, ki jih obravnava sprejeto načelno mnenje, v javnem sektorju velja tudi ZIntPK. Ta – čeprav občasno nezadostno in v slovenskih razmerah nekoliko idealistično – opredeljuje dolžnost vseh uradnih oseb (na državni in lokalni ravni, v državnih organih, organih lokalne samouprave in javnih zavodov kot tudi v gospodarskih družbah v večinski državni lasti), da se izogibajo nasprotju interesov in ravnajo skladno s pričakovano stopnjo integritete. Sporočilo določbe prvega odstavka 37. člena ZIntPK, ki od vsake uradne osebe zahteva, da »mora biti pozorna na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in mora storiti vse, da se mu izogne«, je nedvoumno in postavlja standard, po katerem funkcionarjem, poslovnim oziroma drugim uradnim osebam v javnem sektorju ni dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano (argument, ki ga je v Republiki Sloveniji neredko mogoče zaslediti s strani odgovornih oseb pri izogibanju odgovornosti za sporno, ne pa nujno tudi kaznivo, razpolaganje z javnimi sredstvi), ampak se od njih zahteva proaktivno ravnanje s ciljem odpravljanja korupcijskih tveganj, vključno s tveganji za nastanek nasprotja interesov, in navsezadnje s ciljem krepitve integritete tako funkcije oziroma službe, ki jo zasedajo, kot subjekta, ki ga vodijo, saj so pri delu zavezani dosledno zasledovati javni interes. Povezava na [celoten dokument](#): spletne strani komisije, rubrika Odločitve in mnenja – Načelna mnenja.

2.) Sistemsko načelno mnenje glede dolžnosti izogibanja nasprotju interesov pri odločanju na svetih javnih zavodov in podobnih kolektivnih organov subjektov javnega sektorja:

- glasovanje člana sveta javnega zavoda oziroma podobnega kolektivnega organa subjekta javnega sektorja zase, za svojega družinskega člana ali za drugo povezano osebo (osebo, s katero član sveta ima ali je imel osebne, poslovne ali politične stike) predstavlja ob pogojih iz tega načelnega mnenja nedovoljeno nasprotje interesov po zakonu in so se mu člani takih organov dolžni izogniti;
- prav tako predstavlja nedovoljeno nasprotje interesov sodelovanje člana sveta zavoda oziroma podobnega kolektivnega organa subjekta javnega sektorja pri obravnavi ali odločanju o dodeljevanju sredstev ali potrjevanju projektov, pri katerih ima član organa sam, njegovi družinski člani ali z njim povezane osebe zasebni interes.

Komisija je v sprejetem dokumentu podala naslednja napotila za ustrezno ravnanje javnih funkcionarjev in javnih uslužbencev:

- vsak funkcionar ali javni uslužbenec, ki se znajde v nasprotju interesov, **se mora takoj izločiti** iz obravnave in/ali odločanja v konkretni zadevi;
- vsak funkcionar ali javni uslužbenec, ki oceni, da bi lahko njegovo sodelovanje pri obravnavi ali odločanju v konkretni zadevi v očeh zunanjega opazovalca predstavljalo (pa čeprav po njegovem mnenju neutemeljen) videz nasprotja interesov in obremenilo postopek ali odločitev z etičnimi vprašanji, **mora te okoliščine razkriti** in odločitev o izločitvi iz odločanja prepustiti predstojniku ali komisiji;
- izločitev iz obravnave ali odločanja v konkretnem primeru ne sme biti zgolj formalna oziroma tehnična; na osebi in njenem predstojniku oziroma drugih članih kolektivnih organov je, da z ustreznimi ukrepi – če so potrebni – zagotovijo, da je oseba tudi **dejansko (in ne zgolj formalno) izločena** iz odločanja oziroma možnosti vplivanja na obravnavo konkretne zadeve;
- zavedati se je potrebno, da je najboljši ukrep za zaščito integritete delovanja določenega javnega subjekta, funkcije ali službe **proaktivna transparentnost** (vnaprejšnje razkritje povezav in interesov ali njihovega videza, ki bi lahko obremenili postopek).

Pri tem je pomembno, da je uradna oseba, ki se sama ne izloči oziroma ki svojega predstojnika (ali komisije) ne obvesti takoj o nasprotju interesov oziroma možnosti, da bi do njega prišlo, odgovorna za prekršek po 10. alineji prvega odstavka 77. člena ZIntPK. Ravnanje v nasprotju z zahtevanim izogibanjem nasprotju interesov, po ZIntPK pa lahko v primeru, da je bila s tem ravnanjem omogočena premoženjska ali nepremoženjska korist drugi osebi, pomeni tudi koruptivno ravnanje, opredeljeno v 1. točka 4. člena ZIntPK.

Povezava na [celoten dokument](#): spletne strani komisije, rubrika Odločitve in mnenja – Načelna mnenja.

3.) Sistemsko načelno mnenje glede krepitve integritete in omejevanja nasprotja interesov pri delovanju različnih komisij, svetov in delovnih skupin, v katerih sodelujejo posamezniki, ki niso zaposleni v javnem sektorju:

- organi javnega sektorja, pri katerih delujejo različne komisije, delovne skupine, sveti in druga posvetovalna, nadzorna ali strokovna telesa, sestavljena (tudi) iz zunanjih članov, so dolžni v zvezi z delom tovrstnih teles in pri imenovanju zunanjih članov sprejeti ustrezne ukrepe s ciljem obvladovanja tveganj za nastanek nasprotja interesov; v nasprotnem primeru so lahko odgovorne osebe subjekta javnega sektorja, pri katerih tovrstna telesa delujejo, odgovorne za kršitev dolžnega ravnanja po ZIntPK.

V načelnem mnenju zato komisija organom, ki angažirajo tovrstne skupine teles, priporoča:

- vsak organ javnega sektorja, ki npr. imenuje strokovne, posvetovalne in podobne komisije mora zagotoviti, da njihovi člani ob imenovanju oziroma pred svojim soglasjem za imenovanje organu, ki jih imenuje, razkrijejo vse relevantne okoliščine (zasebne interese), ki bi lahko vplivale na njihovo nepristransko in objektivno opravljanje njihovih nalog (proaktivna transparentnost). Če te okoliščine pri posameznem članu nastopijo po imenovanju oziroma med opravljanjem dela, jih je prav tako dolžan nemudoma sporočiti organu, ki ga je imenoval v strokovno ali podobno komisijo. Ta organ mora v vsakem primeru skrbno pretehtati, ali je posameznik glede na te okoliščine (še) primeren za delo, ki mu je bilo zaupano. Hkrati je primerno, da posameznik te okoliščine razkrije tudi drugim članom komisije ali podobnega organa, da lahko ti pravočasno prepoznajo njegovo morebitno pristransko oziroma objektivno delovanje, ki ni utemeljeno izključno na strokovnih podlagah;

S PROAKTIVNO TRANSPARENTNOSTJO NAD NASPROTJE INTERESOV

Posameznikom, ki sodelujejo v tovrstnih skupinah, pa komisija predlaga:

- vsak posameznik, ki se znajde v nasprotju interesov, se mora takoj izločiti iz obravnave in/ali odločanja v konkretni zadevi;
- vsak posameznik, ki oceni, da bi lahko njegovo sodelovanje pri obravnavi ali odločanju v konkretni zadevi v očeh zunanjega opazovalca predstavljalo (pa čeprav po njegovem neutemeljen) videz nasprotja interesov in obremenilo postopek ali odločitev z etičnimi vprašanji, mora te okoliščine razkriti ostalim članom in jim prepustiti in odločitev o izločitvi iz odločanja;
- izločitev iz obravnave ali odločanja v konkretnem primeru ne

sme biti zgolj formalna oziroma tehnična; na osebi in drugih članih kolektivnih organov je, da z ustreznimi ukrepi – če so potrebni – zagotovijo, da je oseba tudi dejansko (in ne zgolj formalno) izločena iz odločanja oziroma možnosti vplivanja na obravnavo konkretne zadeve;

- tudi v tem primeru je najboljši ukrep za zaščito integritete delovanja določenega javnega subjekta, funkcije ali službe, proaktivna transparentnost – vnaprejšnje razkritje povezav in interesov ali njihovega videza, ki bi lahko obremenili postopek.

Povezava na [celoten dokument](#): spletne strani komisije, rubrika Odločitve in mnenja – Načelna mnenja.

Nasprotje interesov – definicija in dolžno ravnanje po ZIntPK

ZIntPK nasprotje interesov opredeljuje kot okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog (12. točka 4. člena). **Zasebni interes** uradne osebe določa 13. točka 4. člena ZIntPK.

37. člen ZIntPK predpisuje dolžnost uradne osebe, da mora biti pri opravljanju svojih nalog in službe pozorna na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in mora storiti vse, da se mu izogne. Kot uradne osebe zakon opredeljuje funkcionarje, uradnike na položaju in druge javne uslužbenke, poslovodne osebe in člane organov upravljanja, vodenja in nadzora v subjektih javnega sektorja (10. točka 4. člena).

Uradna oseba, ki med izvajanjem svoje službe ali funkcije zazna dejansko ali možno nasprotje interesov, se mora temu izogniti na enega od naslednjih načinov:

- tako, da se **v celoti izloči** iz obravnave in odločanja oziroma opravljanja delovnih nalog v povezavi s konkretnim primerom in o tem nemudoma obvesti predstojnika (in v primeru kolektivnega organa odločanja tudi ostale člane); ali
- tako, da **začasno prekine z delom na zadevi in o nasprotju interesov nemudoma obvesti predstojnika** (če tega nima, pa komisijo), ki oceni, ali je nasprotje interesov podano ali ne oziroma ali bi videz nasprotja interesov in konkretnem primeru lahko v taki meri ogrozil integriteto in zakonitost izvajanja javne funkcije oziroma službe, da je potrebna izločitev uradne osebe.

Samoizločitev

se pričakuje od uradne osebe, ki sama ve oziroma bi glede na okoliščine nesporno mogla in morala vedeti, da se je ali se bo pri obravnavi ali odločanju v določenem primeru znašla v nasprotju interesov. Uradna oseba takrat o izločitvi obvesti predstojnika, od katerega se pričakuje, da predlagano izločitev sprejme, ustrezno evidentira (zapisniški sklep, uradni zaznamek ipd.) obenem pa – če je potrebno – sprejme ukrepe, s katerimi se zagotovi, da je uradna oseba tudi dejansko (in ne zgolj formalno) izločena iz odločanja oziroma možnosti vplivanja na obravnavo konkretne zadeve. Pravna podlaga za takšno obvestilo oziroma izločitev je prvi odstavek 37. člena ZIntPK. Če uradna oseba nima predstojnika, mora odločitev o izločitvi ustrezno evidentirati, pristojnosti za obravnavo in odločanje v konkretni zadevi pa s pisnim pooblastilom v celoti prenesti na drugo osebo v okviru zakonskih možnosti.

Začasna prekinitev z delom do odločitve predstojnika

se nanaša na primere, kjer uradna oseba med izvajanjem svoje službe ali funkcije oceni, da se je ali bi se lahko znašla v nasprotju interesov, ni pa prepričana, da se mora iz obravnave ali odločanja v zadevi takoj izločiti. V takem primeru je uradna oseba dolžna, skladno z 38. členom ZIntPK, **takoj prenehati z delom v konkretni zadevi** (razen če bi bilo nevarno odlašati) in **o tem nemudoma pisno obvestiti svojega predstojnika**. Predstojnik mora najpozneje v 15 dneh (zakonski rok) odločiti, ali je v konkretnem primeru podano nasprotje interesov oziroma visoko tveganje za nastanek nasprotja interesov, ter svojo odločitev v pisni obliki (in praviloma obrazloženo) sporočiti uradni osebi. S svojo odločitvijo prevzame odgovornost za to, da bo obravnavo oziroma odločanje v konkretnem primeru z vidika ZIntPK opravljeno zakonito in da ne bo ogrožena integriteta in verodostojnost same odločitve oziroma naloge, organa, funkcije ali javne naloge. Pri odločanju o (ne)obstoju nasprotja interesov oziroma možnosti nastanka tega nasprotja mora predstojnik uporabiti pravila in opredelitve v zvezi z nasprotjem interesov, ki jih vsebuje ZIntPK (predvsem 12. in 13. točka 4. člena ter členi 37–40 ZIntPK). Predstojnik, ki oceni, da je izločitev uradne osebe upravičena in potrebna, obenem sprejme ukrepe, s katerimi se zagotovi, da je uradna oseba tudi dejansko in ne zgolj formalno izločena iz odločanja oziroma možnosti vplivanja na obravnavo konkretne zadeve.

Če uradna oseba nima predstojnika, je dolžna o nasprotju interesov ali možnosti njegovega nastanka obvestiti komisijo, ki prevzame naloge predstojnika (prvi odstavek 37. člena ZIntPK).

Kadar uradne osebe ne delujejo kot posamezniki, ampak so del kolektivnih ali kolegijskih organov (npr. člani sveta javnega zavoda, člani uprave ali nadzornega sveta subjekta javnega sektorja, člani različnih komisij lokalne samouprave), je potrebno predstavljene določbe o obveščanju predstojnika oziroma komisije ter o (samo)izločitvi iz obravnave in odločanja izvesti na način, da uradna oseba o nasprotju interesov oziroma možnosti tega nasprotja obvesti organ oziroma njegovega predsednika (vodjo) in se izloči iz posamezne zadeve oziroma ravna v skladu z navodili organa oz. predstojnika. Prav tako je primerno, da član sveta v takem primeru v interesu transparentnosti s tem seznani ostale člane kolektivnega organa.

KPK opravila razgovor z županom MOM Francem Kanglerjem

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je v okviru postopka nadzora nad njegovim premoženjskim stanjem povabila in 28. junija 2012 opravila uradni razgovor z županom Mestne občine Maribor Francem Kanglerjem. Razgovor je potekal korektno. Nadaljnjih informacij do zaključka postopka komisija v tej povezavi ne daje.

Gre za samostojni postopek, ki ni del postopkov drugih organov. Več o zakonski ureditvi nadzora nad premoženjskim stanjem javnih funkcionarjev in drugih zavezancev najdete na spletnih straneh komisije v rubriki Zavezanci in njihove dolžnosti.

Mnenje KPK glede postopkov sprejemanja zakonov s področja urejanja okolja in prostora

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je na seji 26. junija 2012 sprejela mnenje glede neustreznosti spreminjanja zakonodaje s področja okolja in prostora v luči pomanjkanja transparentnosti in (ne) obvladovanja korupcijskih tveganj.

1. Komisija je seznanjena, da so trenutno v postopku priprave in sprejemanja naslednji predlogi zakonov s področja okolja in prostora:

- Zakon o kmetijskem zemljišču – skrajšani postopek (predlagatelj poslanci);
- Zakon o vodah – nujni postopek;
- Zakon o varstvu okolja – nujni postopek (predlagatelj vlada);
- Zakon o graditvi objektov – nujni postopek (predlagatelj vlada);
- Zakon o prostorskem načrtovanju – nujni postopek (predlagatelj vlada);
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor – skrajšani postopek (predlagatelj vlada).

2. Ni sporno, da so spremembe zakonodaje s področja urejanja okolja in prostora potrebne, v delih celo nujne, ker so obstoječe rešitve pomanjkljive iz več vidikov – tako iz vidika zaščite javnega interesa, odprave birokratskih ovir, jasnosti in preglednosti normative kot iz vidika odpravljanja korupcijskih tveganj. Pri tem pa je potrebno poudariti, da morajo biti te spremembe domišljene, predvsem pa sprejete na transparenten način, tako v smislu medresorskega usklajevanja kot v smislu omogočanja javne razprave. Dejstvo je, da je priprava navedenih zakonov in predviden postopek sprejema (skrajšani ali nujni postopek) te postulate kršil.

3. Komisija v svojih postopkih ugotavlja,

da gre pri regulaciji okolja in prostora (tako na državni, še posebej pa na lokalni ravni) za korupcijsko izrazito izpostavljeno področje, na katerem deluje veliko zasebnih interesov in lobijev. Hkrati pa gre pri okolju in prostoru za problematiko, pri kateri je prisoten izrazit javni interes, saj gre za dolgoročna vprašanja, povezana s preskrbo s čisto pitno vodo, življenjskim prostorom, obdelovalno zemljo ipd. Dolžnost države je, da ta tveganja obvladuje in zavaruje javni interes. Z načinom in pristopom k spremembi omenjenih zakonov ta dolžnost po mnenju komisije ni izpolnjena, obenem pa tako ravnanje – med drugim – tudi ni v duhu Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, ki od vseh državnih organov in nosilcev javnih funkcij zahteva zavzemanje za krepitev transparentnosti, vladavine prava ter odpravljanja tveganj za nasprotje interesov in korupcijo.

Zato komisija meni, da bi bilo primerno in nujno, da se predlogi zakonov zadrži, dajo v javno razpravo, postavijo jasni roki in pripravijo vsebinske utemeljitve posameznih rešitev.

Celotno mnenje komisije s podrobnejšimi informacijami o tej problematiki je objavljeno v rubriki Odločitve in mnenja komisije – Mnenja.

KPK opravila razgovor z županom MOL Zoranom Jankovičem

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je v okviru postopka nadzora nad njegovim premoženjskim stanjem povabila in 14. junija 2012 opravila uradni razgovor z županom Mestne občine Ljubljana Zoranom Jankovičem. Razgovor je potekal korektno. Nadaljnjih informacij do zaključka postopka komisija v tej povezavi ne daje.

Gre za samostojni postopek, ki ni del postopkov drugih organov. Več o zakonski ureditvi nadzora nad premoženjskim stanjem javnih funkcionarjev in drugih zavezancev najdete na spletnih straneh komisije v rubriki Zavezanci in njihove dolžnosti.

Zaključena druga mednarodna delavnica evropskega protikorupcijskega usposabljanja

Bled – Komisija za preprečevanje korupcije in Nacionalni preiskovalni urad (NPU) sta v okviru projekta Evropsko protikorupcijsko usposabljanje v sredini junija organizirala drugo od treh mednarodnih delavnic, ki bodo izvedene v tem letu. Delavnica z naslovom »Preventivni ukrepi v boju proti korupciji – izmenjava dobrih praks« je potekala od 11. do 13. junija 2012 na Bledu, udeležili pa so se je predstavniki protikorupcijskih institucij držav članic EU,

schengenskega območja in Zahodnega Balkana.

Tokrat je bila delavnica namenjena izmenjavi dobrih praks s področja preventivnih ukrepov v boju proti korupciji, saj je izvajanje aktivnosti osveščanja družbe o korupciji in njenih posledicah ter oblikovanje politike preprečevanja korupcije in krepitev integritete prioriteta vseh evropskih držav ter predvsem njihovih protikorupcijskih institucij. Udeleženci so se osredotočili tudi na različne prakse držav pri urejanju področja ugotavljanja nasprotja interesov in se podrobno seznanili s smernicami in orodji za obvladovanje nasprotja interesov, ki jih je razvila Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in ki jih je v njenem imenu predstavil Janos Bertok, vodja oddelka OECD za integriteto v javnem sektorju. Predstavniki OECD-ja je predstavil tudi dobre prakse različnih držav OECD-ja pri opredelitvi in pripravi etičnih kodeksov v javnem sektorju ter različne mehanizme za njihovo uveljavitev, za katere je izpostavil, da so le-ti pomembni predvsem zato, ker uvajajo smernice, kako se vesti v primeru, ko dobimo, na primer, darila – vendar pa je to le del rešitve. Z analizo parlamentarnih etičnih kodeksov držav članic EU pa je udeležence seznanila dr. Katarina Žagar iz Državnega zbora RS.

Sicer je Evropsko protikorupcijsko usposabljanje (EACT – European Anti-Corruption Training) trilateralni projekt, sofinanciran s strani Evropske komisije, v katerem sodelujejo štiri protikorupcijske institucije treh držav: avstrijski zvezni urad za preprečevanje in boj proti korupciji (BAK – Federal Bureau of Anti-Corruption), slovaški urad za boj proti korupciji (Bureau of the Fight against Corruption), NPU in Komisija za preprečevanje korupcije. Projekt bo trajal dve leti, od 2011 do 2013, aktivnosti pa vključujejo dve konferenci in devet delavnic v sklopu treh tematskih delovnih skupin: preventiva pod vodstvom Slovenije, odkrivanje in pregon (Avstrija) in mednarodno sodelovanje (Slovaška). V sklopu projekta EACT – s sloganom »Praksa se povezuje s prakso« – je predvidena izdaja več priročnikov, vsebinski poudarek pa je namenjen študiji primerov in izmenjavi praktičnih izkušenj. Otvoritvena konferenca projekta EACT je potekala septembra 2011, zaključna konferenca pa bo leta 2013 v Sloveniji.

KPK sprejela tri sistemska načelna mnenja s področja nasprotja interesov

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je na seji 3. julija 2012 sprejela tri sistemska načelna mnenja, in sicer Sistemsko načelno mnenje glede nedovoljenih praks v javnem sektorju pri najemanju odvetniških storitev, Sistemsko načelno mnenje glede dolžnosti izogibanja nasprotju interesov pri odločanju na svetih javnih zavodov in podobnih kolektivnih organov subjektov javnega sektorja in Sistemsko načelno mnenje glede krepitev integritete in omejevanja nasprotja interesov pri delovanju različnih komisij, svetov in delovnih skupin, v katerih sodelujejo posamezniki, ki niso zaposleni v javnem sektorju. Objavljena so na spletnih straneh komisije v rubriki Odločitve in mnenja komisije. Več o sami vsebini v osrednji temi KPK Vestnika.

Ocenjevanje v okviru konvencije UNCAC

Dunaj, Moskva – predstavnica Komisije za preprečevanje korupcije se je 18. in 19. junija udeležila zasedanja Skupine za pregled izvajanja (Implementation Review Group) Konvencije ZN proti korupciji, na katerem sta bili za ocenjevanje Republike Slovenije izžrebani Latvija in Kamerun. Državi bosta letos ocenjevali stopnjo prenosa določb konvencije o inkriminacijah ter mednarodnem sodelovanju v slovensko zakonodajo.

Ker ocenjevanje poteka prek spletnega orodja Omnibus, ki ga je pripravil UNODC (Urad ZN za droge in kriminal), se je predstavica komisije, ki bo kot stična točka za Republiko Slovenijo delovala pri koordinaciji in pripravi samoocenjevalnega kontrolnega seznama, udeležila usposabljanja, organiziranega v ta namen v Moskvi od 25. do 28. junija.

Ugotovitve KPK o konkretnem primeru – zadeva dr. Gregorja Pivca

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je 5. julija 2012 objavila Ugotovitve o konkretnem primeru v zadevi v zadevi suma koruptivnega ravnanja pri financiranju doktorskega študija dr. Gregorja Pivca, direktorja UKC Maribor.

Komisija je v tej zadevi ugotovila sledeče:

- Univerzitetni klinični center Maribor namenja za izobraževanje svojih zaposlenih relativno visoka javna finančna sredstva, pri čemer komisija ugotavlja, da zaradi pomanjkljivih notranjih standardov in nedoslednega nadzora niso v celoti obvladana korupcijska tveganja, kar je posebej prišlo do izraza v povezavi s financiranjem doktorskega študija

direktorja UKC Maribor dr. Gregorja Pivca, ki je kršil dolžno ravnanje in prestopil meje pravic poslovodne osebe, s tem, ko je brez predhodne odobritve Sveta zavoda UKC Maribor in na račun zavoda naročil storitve Marka Žureja za potrebe svojega doktorata;

- Komisija tudi ugotavlja, da UKC Maribor plačuje letno sorazmerno visoke zneske javnih sredstev za objave svojih zaposlenih v tujih znanstvenih in strokovnih revijah, s katerimi ti pridobivajo točke za ustrezne habilitacije. To nakazuje širši problem integritete v akademskem okolju (z vidika ZIntPK tudi javnem sektorju). Gregorju Pivcu je UKC Maribor leta 2006 plačal objavo članka v reviji Wiener Klinische Wochenschrift. Istega leta so tej reviji plačali še za objavo 17 drugih člankov in za to namenili skupaj 13.398,36 evra (v obdobju 2005–2011 so za objave člankov doktorskih študentov namenili skupaj 72.687,91 evra javnih sredstev).

Sprejeti dokument je skupaj z odgovoroma direktorja in strokovne direktorice UKC Maribor objavljen na spletnih straneh komisije v rubriki Odločitve in mnenja komisije.

GRECO ocenjuje Estonijo

Talin, Strasbourg – Predstavica Komisije za preprečevanje korupcije je kot slovenska strokovnjakinja, imenovana za 4. ocenjevalni krog GRECO, skupaj s tremi strokovnjaki iz Latvije, Nemčije in Belgije ter predstavnico sekretariata GRECO obiskala Estonijo.

Gre za začetek novega ocenjevalnega kroga GRECO na temo preprečevanja korupcije v odnosu do članov predstavniških teles, sodnikov in tožilcev. Strokovnjaki bodo pripravili osnutek skupnega poročila s priporočili ter ga predložili v sprejem na enem prihodnjih GRECO skupščinskih zasedanj. Tovrsten obisk je bil v Sloveniji izveden v letošnjem aprilu.

Poleg tega se je predstavica komisije udeležila 56. skupščinskega zasedanja GRECO, kjer so predstavniki držav članic med drugim obravnavali spremembo Pravila 32 (Pravila o postopku GRECO). Pravilo predvideva ukrepe, ki jih GRECO lahko sprejme, če posamezna država članica ne izpolni priporočil organizacije in je ocenjena kot splošno nezadovoljliva. Predlog, ki sicer še ni bil sprejet, predvideva možnost

uporabe več ukrepov hkrati kot tudi takojšnje uporabo težjega ukrepa, upoštevanje stanje v državi članici. O predlogu bo skupščina GRECO še odločala.

Ugotovitve KPK o konkretnem primeru – zadeva Mitje Starca in dr. Mitje Briclja

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je 5. julija 2012 objavila Ugotovitve o konkretnem primeru v zadevi suma koruptivnega ravnanja nekdanjega in sedanjega direktorja na Inštitutu za vode Republike Slovenije Mitje Starca in dr. Mitje Briclja.

Komisija je v tej zadevi ugotovila sledeče:

- Nekdanji direktor Inštituta za vode RS Mitja Starec in sedanji direktor dr. Mitja Bricelj (odgovorni osebi) sta s kršenjem določil Zakona o javnem naročanju, ki v 6. do 9. členu govorijo o temeljnih načelih ravnanja v postopkih javnega naročanja, zasebnim podjetjem, v katerih so kot solastniki ali poslovodne osebe udeleženi nekdanji in sedanji zaposleni na Inštitutu za vode, in drugim, že pred izvedenimi razpisi znanim podjetjem, omogočila premoženjsko korist v ocenjeni vrednosti več kot pol milijona evrov.
- S takim ravnanjem sta nekdanji in sedanji direktor javnega zavoda v lasti države uresničila vse znake korupcije, kot jo opredeljuje prva točka 4. člena ZIntPK (oziroma jo je opredeljevala tretja točka 2. člena Zakona o preprečevanju korupcije), ravnala pa sta tudi v nasprotju z zahtevano integriteto uradnih oseb, kot jo opredeljuje tretja točka 4. člena ZIntPK.
- Nekdanji in sedanji direktor Inštituta za vode sta po 5. juniju 2010 tudi podpisovala pogodbe brez obvezne protikorupcijske klavzule, kot to določa druga točka 14. člena ZIntPK, aneksi k pogodbam po navedenem datumu pa so bili podpisani za nazaj in z navedbo datuma pred podpisom osnovnih pogodb.

Sprejeti dokument je skupaj z odgovorom direktorja javnega zavoda objavljen na spletnih straneh komisije v rubriki Odločitve in mnenja komisije.

Ponovno nezadovoljstvo GRECO s transparentnostjo financiranja političnih strank v Sloveniji

Ljubljana – Vlada RS se je 27. junija 2012 na seji seznanila z ter dovolila objavo Drugega poročila o izvajanju priporočil Republike Slovenije, ki ga je 16. maja na 55. skupščinskem zasedanju sprejel GRECO (Skupina držav proti korupciji).

Poročilo se nanaša na napredek oziroma pomanjkanje napredka Republike Slovenije

je glede izvajanja priporočil GRECA na področju inkriminacij kaznivih dejanj s področja korupcije ter trinajstih priporočil na področju transparentnosti financiranja političnih strank.

Na skupščinskem zasedanju GRECA so bile potrjene ugotovitve poročevalcev iz Nemčije in Finske, ki ugotavljata, da Slovenija v obdobju skoraj štirih let ni v celoti oziroma zadovoljivo izpolnila niti enega priporočila na področju transparentnosti financiranja političnih strank. Zato je ravnanje Republike Slovenije ocenilo kot »splošno nezadovoljivo« in pričelo s postopkom po Pravilu 32 Pravil postopka GRECO zaradi neizpolnjevanja njenih sprejetih mednarodnih obveznosti kot države članice GRECO pri Svetu Evrope.

V svojem poročilu je GRECO kot posebej zaskrbljujoče označil neizpolnjevanje priporočil na področju transparentnosti financiranja političnih strank, med drugim nezadostno javnost celotnih poročil političnih strank o financiranju njihovih aktivnosti, nezadosten pregled in nadzor nad vrstami in višinami prihodkov ter odhodkov, tudi donacij ter posojil, pomanjkljivo razkritje donatorjev, pomanjkanje učinkovitih pristojnosti in kapacitet nadzornih organov, nezadostne sankcije za kršitve itd.

Ob sprejemu omenjenega poročila je GRECO Sloveniji določil nov rok za poročanje o napredku – **30. november 2012**. Če Slovenija do tega datuma ne bo sprejela ustreznih zakonskih dopolnil oziroma sprememb (ne samo v obliki predlogov zakonov, ampak dejansko sprejetih zakonov), bo skladno s Pravili GRECA sledil naslednji korak glede ugotavljanja in javnega poročanja o neizpolnjevanju mednarodnih zavez Slovenije na področju omejevanja korupcije.

Zadeva Javna agencija za civilno letalstvo

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije je v letu 2011 prejela več prijav korupcije in drugih kršitev dolžnega ravnanja v Javni agenciji za civilno letalstvo (CAA), (npr. sklepanje pogodb gospodarske družbe Ceris IT, katere direktor je bil sedanjí direktor CAA, s Kontrolo zračnega prometa, katerih obveznosti Ceris IT do Kontrole zračnega prometa ni izpolnil; različna stališča in nesoglasja glede uresničevanja zakonodaje, nacionalne politike in javnega interesa na področju zračnega prometa med svetom CAA in direktorjem CAA), v drugi polovici aprila 2012 pa še prijave s prošnjami prijaviteljev za zaščito pred povračilnimi ukrepi z znaki psihičnega nasilja in izrednimi odpovedi zaposlitve uslužbencem CAA (šikaniranje na delovnem mestu).

Komisija je ugotovila, da so prijavitelji

korupcije dobroverni, prijave korupcije upravičene, prijavitelji povračilnih ukrepov pa utemeljeno prepričani, da so dejanja vodstva CAA, katera so doživljali kot nasilje na delovnem mestu in v zvezi z delom, povračilni ukrepi zaradi prijav.

Glede suma korupcije je komisija ugotovila, da so primeri, opisani v prijavah, povezani s postopki drugih državnih organov in policije. Zato je postopek v tem delu začasno ustavila, in sicer do njihovega dokončanja in ugotovitev drugih nadzornih organov.

Gre za sistemske odklone, ki sicer na varnost zračnega prometa neposredno (še) ne vplivajo, predstavljajo pa strateška tveganja in slabo vplivajo na delovanje sistema notranjih kontrol in nadzora, na zaposlene in njihove medsebojne odnose, kar daje občutek razdvojenosti in dvoma v integriteto institucij.

Posodobitev Supervizorja

Ljubljana – Na Komisiji za preprečevanje korupcije smo 15. aprila 2012 posodobili podatke o proračunskih uporabnikih v aplikaciji Supervizor, 3. junija 2012 pa celotno zbirko podatkov. Od Uprave za javna plačila smo pridobili podatke o statistični klasifikaciji plačil, te podatke pa uporabljamo za izločanje izplačil plač in s plačami povezanih izdatkov. Te transakcije namreč predstavljajo osebne podatke in jih v Supervizorju zaradi varstva osebnih podatkov ne smemo objavljati.

Sprva smo plače in s plačami povezane izdatke identificirali z analizo besedilnega polja, ki opisuje namen transakcije, nova metoda identifikacije pa je bolj zanesljiva in enostavnejša. Podatki o finančnih transakcijah in poslovnih subjektih se v Supervizorju sicer osvežujejo enkrat mesečno.

Vodstvo komisije s poslanci

Ljubljana – Vodstvo Komisije za preprečevanje korupcije je na povabilo predsednika državnega zbora dr. Gregorja Viranta 14. junija 2012 poslankam in poslaneom državnega zbora predstavilo način dela komisije in ključna področja iz Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije.

Predsednik in njegova namestnika so predstavili organizacijo komisije in njene dela, podrobneje pa še institut nasprotja interesov, ureditev področja lobiranja in praktične primere, poslancem pa tudi pojasnili, kako naj ravna ob stikih z lobi-

sti in kaj so njihove dolžnosti, da bo lobiranje potekalo skladno z zakonom.

Srečanje je pokazalo, da je v vrstah poslancev veliko zanimanja za področje, ki ga ureja Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. Sicer je do takšnega dogodka prišlo prvič, odkar je bila leta 2004 ustanovljena Komisija za preprečevanje korupcije.

Prvo leto registra transparentnosti

Bruselj – Evropska komisija in parlament sta 23. junija 2011 vzpostavila skupni javni register transparentnosti, s katerim spremljajo vplivanje na oblikovanje politik, sprejemanje predpisov in odločanje v omenjenih institucijah.

Komisar Maroš Šefčovič je v nedavnem prispevku z naslovom Leto transparentne-ga življenja naštel uspehe registra, ki se kažejo predvsem v številu registracij. Vpisanih je več kot pet tisoč organizacij, ki jih zastopa med petnajst in dvajset tisoč lobistov, kar zajema okoli 80 odstotkov briseljskih lobistov. Register temelji na prostovoljni registraciji, komisar pa meni, da se bodo neregistrirane organizacije, ob tveganju izgube ugleda, v prihodnje še v večji meri registrirale.

V ALTER-EU so se na drugi strani do prvega leta delovanja registra opredelili precej bolj kritično, kar so povzeli in zapisali v svoji analizi z naslovom Premetene statistike – Čas za popravilo evropskega registra transparentnosti. Analizirali so število in kakovost registracij in poudarili, da kljub večjemu številu registracij, nekateri pomembni »igralci« še vedno ostajajo neregistrirani. V zaključku dodajajo, da bo resnična transparentnost lobiranja zagotovljena le s predpisano obvezno registracijo in poročanjem lobistov.

NAPOVEDNIK

10. julij 2012, Ljubljana – na sedežu Agencije za upravljanje kapitalskih naložb bo potekalo 17. izobraževalno srečanje, namenjeno skrbnosti in odgovornosti ravnanj nadzornih ter poslovnih organov v luči spoštovanja ZIntPK in drugih pomembnih pravnih aktov. Izobraževanje organizirata AUKN in KPK.
- 23.–31. julij, Kranj – Razstava del nastalih v umetniškem natečaju za osnovne šole se seli v Kranj, kjer bo od sredine julija na ogled v Mestni knjižnici.

KOMISIJA V ŠTEVILKAH

Transparentnost delovanja ima za posledico odgovornost delovanja vsakega organa. Del transparentnosti je pregled dela skozi številke. Ker je transparentnost eno izmed vodil Komisije za preprečevanje korupcije in standard, ki ga zagovarjamo kot univerzalno načelo javnega sektorja, v KPK Vestniku objavljamo mesečno osvežene podatke o naših aktivnostih.

Spodnji podatki predstavljajo aktivnosti komisije v letu 2012.

Prijave

Število prejetih prijav	690
Število rešenih prijav	358

Pravna mnenja, pojasnila in odgovori

Področje nasprotja interesov	56
Področje nezdružljivosti funkcij	52
Področje omejitev poslovanja	111
Področje premoženjskega stanja	192
Področje lobiranja	3
Področje načrtov integritete	274
Področje protikorupcijske klavzule	71
Skupaj izdanih pojasnil	759

Področje nezdružljivosti funkcij

Število opozoril funkcionarjem glede nezdružljivosti funkcij	0
Število odločb poklicnim funkcionarjem za opravljanje dodatne pridobitne dejavnosti	2

Zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Število skupno prejetih vlog	48
Število zavrženih zahtev v celoti	1
Število delno zavrženih zahtev	13
Število ugodenih zahtev v celoti	29
Število zahtev, ki so še v postopku odločanja	5
Število zadev v postopku reševanja pritožb pri informacijskem pooblaščenču	0

Področje integritete

Število celovito pregledanih in ocenjenih načrtov integritete	26
---	----

Izvedena izobraževanja in usposabljanja za javni sektor

Število izvedenih usposabljanj	26
Udeležba na posvetih, konferencah	4

Področje protikorupcijske klavzule

Število izdanih dovoljenj za izvzetje iz dolžnosti vključitve protikorupcijske klavzule v pogodbe	0
---	---

Prekrškovni postopki zoper fizične osebe, pravne osebe in

Število uvedenih prekrškovnih postopkov	46
Število pravnomočno zaključenih postopkov	22

KOLENDAR OBVEZNOSTI

SPROTNE OBVEZNOSTI

- Prijava premoženjskega stanja** – takoj, najpozneje pa v enem mesecu po nastopu in prenehanju funkcije ali dela. Dolžnost poročanja o premoženjskem stanju velja še leto dni po prenehanju funkcije ali dela.
- Poročanje lobirancev o lobističnem stiku z registriranim ali neregistriranim lobistom** – v roku treh dni svojemu predstojniku in komisiji. Poleg tega komisiji v roku 10 dni o prepovedanih ravnanjih lobista.
- Poročanje o omejitvah poslovanja** – funkcionarji organu, v katerem opravljajo funkcijo, v enem mesecu po nastopu, nato pa najkasneje v 8 dneh po vsaki spremembi; organ komisiji posreduje podatke najkasneje v 15 dneh od njihovega prejema.
- Poročanje o nezdružljivosti funkcij** – funkcionar mora najpozneje v 30 dneh po izvolitvi ali imenovanju prenehati opravljati dejavnost oziroma funkcijo, ki je nezdružljiva z njegovo novo funkcijo.
- Poročanje o nasprotju interesov** – takoj pisno obvestiti svojega predstojnika oziroma komisijo, če ni predstojnika. Ob tem je potrebno prenehati z delom v zadevi, kjer je prišlo do nasprotja interesov – razen če bi bilo nevarno odlašati.

Podrobnejše informacije o rokih in obveznostih zavezanecv po ZIntPK so dostopne na spletnih straneh Komisije za preprečevanje korupcije.

KPK Vestnik Komisije za preprečevanje korupcije je licenciran pod licenco Creative Commons priznanje avtorstva 2.5 Slovenija.

Ustvarjen je na podlagi dela, dostopnega na www.kpk-rs.si. Dodatna dovoljenja, ki jih ne obsega ta licenca, so dostopna na anti.korupcija@kpk-rs.si.